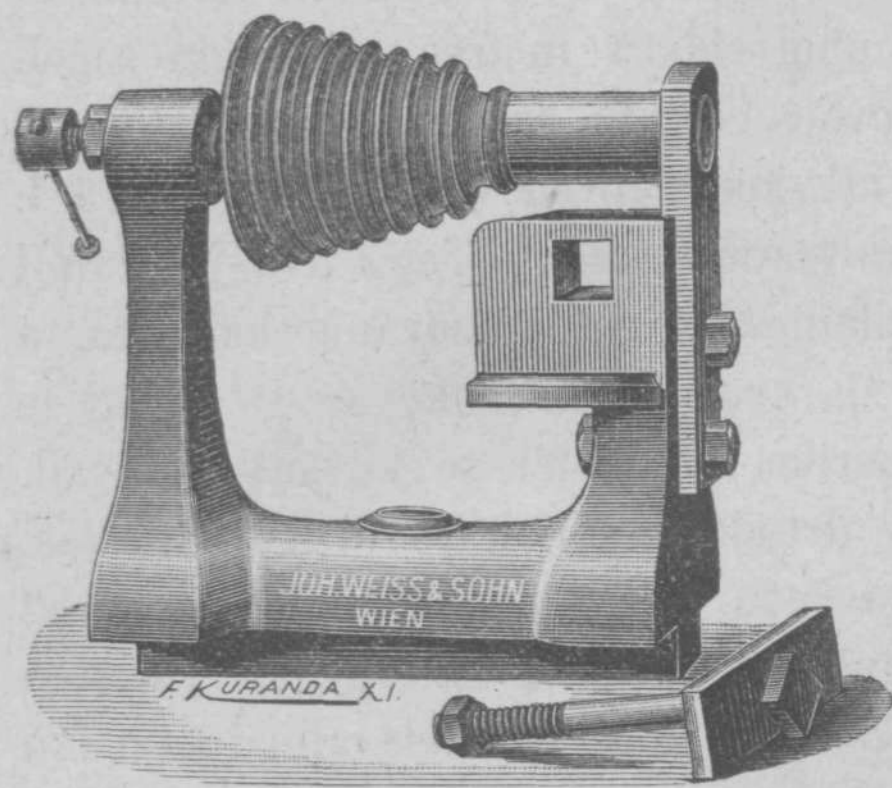

nejši, vztrajnejši in zmožnejši za razna dela. Tretja slika nam predločuje v tem smislu izboljšano vreteno, stoječe in tekoče v železnih stebrih, vlitih iz jednega kosa.

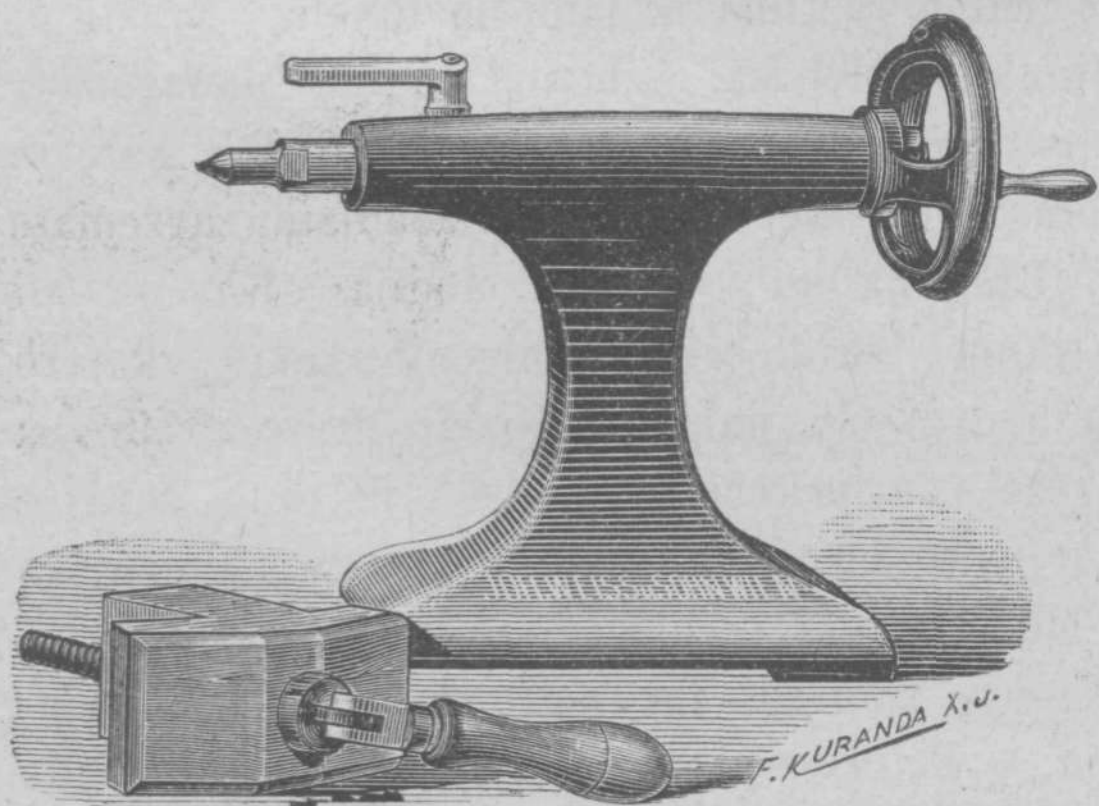

Podoba 3.

Višina ležišča nad licama meri 240 milimetrov. Teče zelo gladko in lahko. Vsa priprava velja 20-50 gld.

Zadnja slika je železni konjič (Reitstock). Konjič je pri stružnici, opisani v prejšnji številki „Novic“ lesen ter se priterjuje med licama s klinom. Šapici nasproti je vvit vanj železna špica, v kateri teče struženi predmet. Pri naši sliki pa je stebrič železen ter se dokaj pripravnejše priterjujejo z železnim vijakom, podobnim onemu pri nastavi. Špico potiskamo v stebriči tja in sèm z vijakom, kateri nosi na konci železno kolesce in ročico. Opisani železni konjič stane 20 gld.

Kar se tiče kolesa zamašnjaka (Schwungrad), naj ne bode pretežko in teče naj v dveh špicah, kakor vidimo na sliki v zadnjih „Novicah.“ Na obodu ima vrezane vtore, v katerih leži struna, ki veže zamašnjak z vretenom.

Podoba 4.

Strune naj bodo 5 do 6 milimetrov močne in jednako merne. Prodaja jih tudi Weissova firma in sicer stane par 1 gld. Zraven se

dobé posebne jeklene zapone (Saitenkapseln), s katerimi zvežemo na priprost način oba konca strune.

Da je treba pri stružnici — kakor tudi pri vsakem drugem stroju — pridno z oljem mazati vse sukajoče se dele, nam menda ni treba omenjati. Kdor v tem oziru ne skrbi za svojo mašino, kaže, da nima nikakega razuma za potrebe in napredke svojega stanu.

Obrtnijske raznoterosti.

Brušenje orodja. Za fino brušenje rabimo navadno olje, s katerim namakamo oslico. A olje se kmalo strdi in kamen postane umazan in nerabljev. Mesto olja priporočajo zmes glicerina in špirita. Čim večje je orodje, toliko več se pridene špirita glicerinu. Če brusimo nož, vzamemo 3 dele glicerina in 1 del špirita, pri ozkem dletu pa zadošča

skorej sam glicerin, k večjemu če mu pridene še 2 do 3 kapljice špirita. — Na ta način ostane kamen čist in dalje časa rabljiv, nego pri samem olji.

Srebru podobna prevlaka za lito železo. Zelo ceno in jako trpežno se lito železo pobarva s petrolejem. Najprvo je treba železo z razpredčeno solno kislino (Salzsäure) dobro zmiti in skrtati, potem pa hitro posušiti. Ko je površina železa do dobrega suha, jo s pilo ali pa drateno krtačo lepo obdelamo in zdrgnemo. Tako osnaženo železo prevlečemo konečno z navadnim petrolejem. Ko se posuši, ponavljamo to še dva- ali trikrat, po zadnjem mazanju pa površino zopet s ščetinasto krtačo zdrgnemo, da se lepo zravna in zlika. Petrolejeva prevlaka je silno vztrajna na mokrem in na vročini.

Srebrnino čistimo najložje in najbolje z žvepleno-sokislím natrijem (Unterschwefligsaures Natron). V vodeno raztopino te cene soli pomočimo cunjó in ž njo zdrgnemo dotično srebrnino, ki se takoj lepo posveti. Imenovano sol rabijo v velikih množinah tudi fotografi in dobiva se po vseh večjih prodajalnicah. Kilo stane kake 20 krajcarjev.

Kmetijstvo.

Gnojenje sadnemu drevju.

Klimatične razmere v naših krajih se za sadjarstvo nikakor ne boljšajo, temveč le hujšajo. Gozde izsekavajo in vsled tega imamo vedno manjkrat zmeren dež, ki je poživel zemljo. Hude plohe in nevihte pa zemlje tako ne osvežijo, ker voda hitreje odteče. Zrak je manj vlažen, nego je bil, dokler so bile naše gore z lepimi gozdi porasene. Ljudje so pa vedno bolj razvajeni in zahtevajo vedno finejšega sadja. Ker se naravni pogoji za sadjarstvo slabšajo, je treba, da umetnim potom pomoremo našemu sadnemu drevju.

Da se mora gnojiti žitnim in drugem poljskim rastlinam, je že vsem dobro znano. Le od drevesa se zahteva, da bi leto za letom rodilo, ne da bi mu kdo kaj pognojil. Po štirideset, petdeset let stoji vedno na isti zemlji in ni čudo, če je drevo že izsrkalo iz nje vse najboljše snovi. Naši kmetje se sicer pritožujejo, da zlasti na starih vrtilah sadje tako dobro ne raste in ne rodi, nego je prejšnje čase. Slišal sem govoriti, če kak novohišar okrog svoje hiše zasadi sadje, še hitro raste in rodi, ali na starih vrtilah pa več sadje ne uspeva. Od kod to prihaja, za to navadno nikdo ne vpraša.

Pa kmetu ne moremo zameriti, vsaj so še učeni možje do nedavno bili kaj čudnih mislij o oskrbovanju sadnih dreves. Mislili so, da drevo že dobi dovolj redilnih snovij iz zemlje, da mu ni treba gnojiti. Posebno o potrebi dovažanja rudninskih snovij, se dolgo niso mogli prepričati. Še le novejši poskusi in kemične preiskave, so jih poučile, da je treba sadnim drevesam gnojiti ravno tako kakor drugim rastlinam, če hočemo imeti od njih pridelek.

S kakšnim gnojem naj se gnoji sadnemu drevju in kako? Preiskave in poskušnje so pokazale, da je najboljši gnoj za sadno drevje pepel in pa kostna moka, ker je v nji največ tistih snovij, katere potrebuje drevo. V prst se nameša pepela in kostne moke. Jeden meter